

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovoli pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Revolucijsko gibanje v Belgiji.

Tukaj vidimo sadove klerikalne uprave z vso ljubeznijo do bližnjega. Mnogo brezobzirnih krivic je morala nagromaditi razupita klerikalna vlada v Belgiji, da se je vzdignilo delavstvo za svoje politične pravice z neobičajno srčnostjo in je pripravljeno, žrtvovati vse, samo da si pribori pravice. Kaj takega ne pozna dosedanja zgodovina socializma. Bili so pač nemiri in poboji že marsikje kot posledica delavske nezadovoljnosti, toda skoraj vselej in povsod se je šlo le za gromotne pravice, za — želodec.

V Belgiji se sicer podobni nemiri pojavljajo že nekaj let sem. Izvor so jim krivice, ki jih zakrivljajo strankarske klerikalne vlade zoper slabše, dasi mnogoštevilne nižje sloje. Zapostavljene in brutalno žaljene množice so spominjale vlado na njene dolžnosti s prošnjami in grožnjami; toda zaman.

Huda so očitanja, ki jih naštevajo strankarski vladi opozicijske stranke, vendar resnična so. Kakor povsod, kjer so klerikalci v premoči, zadržujejo tudi belgijski s silo vsak napredek. Nadalje se zoperstavljajo vpeljavi obligatoričnega pouka ter so ne le proti razširjanju javnih šol, temuč želijo potisniti tudi že obstoječe javne šole v samostanske roke. Na vsa javna in vplivna mesta nastavljajo le svoje poslušne privržence, davki se stekajo večinoma v žepe klerikalcev itd.

Splošnemu pritisku se je bila sicer udala vlada navidezno že leta 1893., ko je uvedla splošno volilno pravico. Ali to je bila le preračunjena klerikalna spletkarja, da vržejo opozicijskim strankam nekaj peska v oči. Volilna reforma leta 1893. je prinesla namreč takozvani pluralni sistem, kakršnega je izmislil državnik Nysens. Vsled tega sistema je lahko imel volilec dva, pa tudi tri glasove. Vsem »bolje izobraženim« osebam so se prisodili trije glasovi.

Ta sistem je prišel seveda le zopet klerikalcem v prid. K »bolje izobraženim« so šteli seveda vse redovnike, tudi fratre. Vsi ti so smeli trikrat voliti. Nižji sloji, masa prebivalstva, pa so ostali pri enem glasu, tedaj v vedni manjšini.

Današnji boj v Belgiji se bje tedaj za splošno in enako volilno pravico po načelu: en mož, en glas. V boju stojijo liberalci, socialisti in krščanski socialisti, ki imajo v istini večino v Belgiji, toda vsled večglasnega sistema in pristranske razdelitve volilnih okrožij pošiljajo klerikalci v zbornico več poslancev nego vse ostale stranke skupaj.

Belgijski klerikalci so se hoteli v začetku izogniti reviziji ustave s priznanjem volilne pravice tudi ženskam. To misel pa so pozneje sami opustili. Tudi v socialnih krogih je naletela taka misel na razdvojenost čustva. Kot zagovorniki enakosti in svobode bi bili pač radi pripomogli tudi ženskemu spolu enako volilno pravico, toda preveč očitno je bilo videti za klerikalno radodarnostjo njihovo kopito. Klerikalci so računali na politično nezavednost in fanatično privrženost ženskih slojev napram duhovnikom in samostanom.

Iz tega vzroka je bil socialistični vodja Pavel Janson proti taki reformi, dočim jo je Vandervelde zagovarjal.

Toda, kakor rečeno, klerikalci so sproženo misel sami zopet preklicali.

Z včerajšnjim dnem se je začela v Belgiji splošna stavka. Vlada pa se še obotavlja, pričeti z revizijo ustave. Mnogo krvi se je že prelilo dosedaj v Belgiji, a najhujšega je šele pričakovati. Vsa krivda pada na trmoglavo in brezobzirno klerikalno vlado. Opozicijskim voditeljem se ne more očitati maščevalnost. V svojih glasilih in na shodih neprestano naglašajo, naj se demonstrantje varujejo krvoprelivanja, saj imajo drugo moč v rokah: splošno stavko.

Klerikalni vladi bi bilo seveda ljubše, če bi se hoteli demonstrantje izpozabiti k nasilstvom, kajti potem se proglasi po celi državi izjemno stanje. Drugo skrb pa ji vendar provzroča armada, ki bi ji zamogla v kritičnem trenutku odreči pokorščino. Zato pa si dosedaj pomaga le s policijo in meščansko gardo.

Ne more se govoriti pravzaprav o belgijski revoluciji, vsaj dosedaj se socialistično gibanje še ni prevrglo tako daleč vkljub izzivanju klerikalnih netilcev. Vendar pa bo generalna stavka klerikalne mogočnosti poučila, kje so tečaji državnemu obratu in da se z brutalnostjo ne vlada več v 20. stoletju.

V Ljubljani, 15. aprila. Državni zbor.

Tudi včeraj se še ni zaključila debata o ljudskem šolstvu. Poslanska zbornica je bila zopet pravzaprav dunajska mestna seja, kjer so se obdelavali po znani fini maniri dr. Lueger, Seitz, Schneider, Schumeier itd. Govoril je poslanec Gessmann, znani referent nižje avstrijskega deželnega šolskega sveta, ki ima zraven Luegerja največ zaslug za brezobzirno preganjanje svobodnomislečega učiteljstva. Polemiziral je proti izvajanjem poslancev Schreiterja in Seitz. Učiteljske plače je imenoval sijajne ter zagovarjal 7letni šolski obisk na deželi. — Potem je govoril naučni minister Hartel, ki je izjavil, da bi zahtevana regulacija učiteljskih plač potrebovala 40 milijonov K. Nadalje je opravičeval rubriko »politično zadržanje« v štajerskih učiteljskih kvalifikacijskih tabelah, češ, da je bila taka rubrika na Češkem že dosedaj, a bolje bi bilo, da bi se imenovala samo »izvenredno zadržanje.« Posl. Michejda je govoril o šolstvu v Šleziji ter zahteval ustanovitev poljskega učiteljskega v Tešinu. — Debata o ljudskem šolstvu še danes zaključuje.

Nova nemška „Gemeinbürgerschaft“.

11. t. m. šele se je razbila stara nemška »Gemeinbürgerschaft«, a vsenemški listi agitirajo že za novo. V tej naj bi bili Vsenemci, nemški nacionalci in »najboljši« izmed nemških naprednjakov (to se poslanci d' Elvert, Lecher in tovariši). »Deut. Blatt« v Brnu piše: To bi bila prava »Bürgerschaft«, da bi se poslej Nemcev ne moglo nikdar več premagati. Med Nemci pa bi se s tem izvršil izbor in razloček.

Revolucija v Belgiji.

Zbornica v Bruslju se še ni razšla, a socialisti so izgubili zavezništvo dela liberalcev, ki so jih podpirali v boju za splošno volilno pravico. Klerikalni listi zato hvalijo liberalce in vladni listi se tega razkola med naprednjaki vesele. Vladni razglas mir in tolaži meščane, da se ni bati ničesar hujšega, ker je obramba reda zjamčena. Vlada trdi, da so sociali-

stovski pristaši v vrstah vojske premalo številni, da bi mogli vplivati na vojaštvo, da pa so policija, orožništvo in meščanska garda dobro organizovane in pripravljene, žrtvovati se. Meščanstvu se ni bati nikakih presenečenj, kajti vlada je trdno odločena, da se revolucionarnemu pritisku ne uda, nego energično vzdržali red. Parlament mora ostati pri svojem posvetovanju svoboden in ne pod vplivom zunanjega terorizma. Vlada hoče torej z vsemi sredstvi upirati se zahtevam socialistov in organiziranega delavstva. Zato koncentrira vojaštvo, delavstvo pa je sklenilo splošen štrajk. »Veliki teden« se je začel. Danes se vrše obhodi po ulicah in demonstracije. Potem pa se začne z radikalnejšimi sredstvi. Štrajk so sklenili socialisti že ob Veliki noči.

Vojna v Južni Afriki.

V Londonu se širi govorica, da so prišli burski voditelji v Pretorijo, da se posvetujejo s Kitchenijem glede mirovni pogojev. Vojni urad noče povedati ničesar, koliko so napredovala pogajanja. Govori se tudi, da so Buri kapitulirali ali da so svojo kapitulacijo ponudili pod pogoji, ki so baje sprejemljivi. Reuterjev biró pa trdi, da so vse vesti o sklepu miru prenaplgene ter da je nada, da se mir sklene kmalu, brez opravičenja. »Evening News« poroča, da so določili burski zastopniki na Holandskem sledeče mirovne pogoje, katere pa morajo prej Buri na bojišču odobriti: Absolutna neodvisnost glede notranje vlade. Kitchenier prekliče svojo proklamacijo, s katero se je imetje Burov na bojiščih zaplenilo, ter zjamči, da se Burov vsa škoda povrne. Za poškodovano ali ukradeno imetje dobe Buri odškodnino. Vsa posojila pred vojno in med vojno se odobri. Jezikovno vprašanje se uredi dogovorno med obema strankama. Proglasi se amnestija za ustaše v Kaplandiji ter se politični vjetniki izpuste. Določi se rok, do katerega se morajo poslati nazaj v domovino vsi vojni ujetniki. Izvršitev mirovni pogojev naj nadzira kaka velevalst. Vsekakor se je nadejati, da se dožene končno in sicer že v kratkem mir, sicer bi burski vodje po svojem posvetovanju v Klerksdorp ne bili šli še v Pretorijo. Splošno se zagotavlja, da je provzročil pogajanja kralj Edvard.

Najnovejše politične vesti.

Tretje branje o carinskem tarifu bo kmalu, in sicer na Dunaju, ker se je vršilo drugo branje v Budimpešti. — Shod nemških mest na Češkem je sklepal v prvi vrsti o znižanju doklade na pivo. — Vsenemci med seboj. V Fulknovu je bilo pretečeno nedeljo Wolfovo zborovanje. Ker pa so nekateri klicali »Heil Schönerer!« prišlo je do pretepov ter so Wolfjanci vrgli Schönererjance na plano. — O Körberjevi demisiji se raznašajo zopet vesti, češ, da je isto sam napovedal, vrni se s konference iz Budimpešte. — Bolgarski knez pride dne 26. maja v Peterburg ter prinese seboj model carovega spomenika. — 45¹/₂ milijona primanjkljaja izkazuje angleška budgetna predloga. — Nadzorovalni konzulati. Švicarski zvezni svet je zapovedal, nadzorovati italijanska konzulata v Curihi in Ženevi. — Nizozemska kraljica je opasno bolna. — Srbska skupščina se bo prekinila od prihodnje sobote do 1. maja zaradi pravoslavnih velikonočnih praznikov.

Dopisi.

Iz Gradca. Nekje se je graškim dijakom očitalo, zakaj se ne izjavijo glede celjskega vprašanja. Ker je temu menda kriva pozabljivost, blagovolite zabeležiti, da graški dijaki sedaj nimajo povoda za kako izjavo, najmanj pa za takšno, da bi jo klerikalci napeljali kot vodo na svoj mlin. V Gradcu je bil namreč že na pepelnico sredo, torej po sprejetju Stürghkove resolucije v proračunskem odseku in pred glasovanjem v zbornici, shod tukajšnjih visokošolcev, na katerem se je obširno razpravljalo o slovenskem srednjem šolstvu v obče in o celjski gimnaziji posebej. Dotična utemeljevanja in resolucije je »Slovenski Narod« takrat skoro doslovno objavil v treh svojih številkah. Graški dijaki so v teh resolucijah izrazili svojo željo, naj bi vsi poklicani narodni činitelji delovali v to svrhu, da končno dobimo res slovenske gimnazije. Naj bi se torej skušalo doseči, da se že s prihodnjo jesenjo vsaj na kranjskih višjih gimnazijskih razredih uvede slovenski učni jezik. Glede štajerskih srednjih šol so graški dijaki takrat odločno izrazili kot ideal naših bodočih narodnih prizadevanj, da se mariborske slovenske paralelke izpopolnijo v celotno višjo gimnazijo in istotako celjske paralelke v celotno slovensko višjo gimnazijo v Celju. Dasiravno nisem pooblaščen v drugem, nego v svojem imenu Vam pisati, dovolj sem si vendar sporočati Vam, kolikor razmere poznam, da so moji tovariši, ki so zmožni sploh samostojno misliti, še danes popolnoma neomajno na stališču, katero so izrazili glede celjske gimnazije na shodu na pepelnico sredo. Prepričan sem, da boste tem mojim vrsticam dali prostora v Vašem cenjenem listu, dasiravno v tem vprašanju zastopate nasprotno stališče, saj smo bili glede vseučiliškega vprašanja, ki je tako dolgo bilo predmet razprav v celi avstrijski javnosti, nad dva meseca v najintimnejši dotiki. Blagovolite torej z ozirom na izzivanja v nekaterih slovenskih listih potrditi, da mi graški slovenski visokošolci vstrajamo pri vroči želji, da se celjski slovenski gimnazijski razredi ne le vzdržijo, ampak tudi izpopolnijo v celotno slovensko gimnazijo v Celju. Glede izjave »samostojnih« mojih kolegov akademikov iz Dunaja pa izvolite biti, kar iz natančnega poznavanja razmer menda smem trditi, tega prepričanja, da so isti vkljub svoji rezki izrazitosti s svojo izjavo nameravali vse drugo bolj, nego napeljevati vodo na lačni mlin slovenskega klerikalizma. Graški akademiki torej ne nameravajo slovenske javnosti dolgočasiti v ti dobi s kako novo izjavo, pač so pa lojalno mnenja, da je za našo stvar najbolje, ako se to vprašanje ne jezdi še nadalje v vseh mogočih modulacijah, zlasti pa, da naj si klerikalci, v prvi vrsti štajerski, ne obetajo preveč sadu iz divergence javnih mnenj na Slovenskem v ti zadevi.

Iz Drage na Kočevskem. Gospod urednik! Dovolite v Vašem cenjenem listu mali prostorček, da razkrijemo narodno duševno bolelost tega kraja. Pisalo se je že obširno ne le v Vašem cenjenem listu, pač pa tudi v poštenih nemških glasilih, o brutalnih razmerah, ki se dogajajo pri nas, na periferiji naše domovine. Tudi deželni zbor kranjski je imel že priliko

baviti se z naravnost škandaloznimi razmerami, ki so se dogajale pri nas, seveda le v namen, da pokoplje peščica »plačanih« ljudi, 99% slovensko prebivalstvo v neskončno nemško morje. Takrat sramovali so se »hujskači« svojega grdega počenjanja in živeli smo v nadi, da se nas bode pustilo v miru na svoji lastni zemlji živeti. Oseba, koja je vodila isti čas strastno gonjo proti nam, vsestransko zatiranim slovenskim kmetovalcem, izginila je res s površja političnega življenja sicer ne prav častno, kajti zadela je sebi z nam namenjenim mečem smrtni udarec. Nam danes ne more več škodovati, radi pa priznavamo, da je bila zadnja želja dotičnega gospoda, vsestransko poskrbeti, da se njegove nakane, če ne popolnoma uresničijo, pa vsaj nadaljujejo. Torej kot nekakšni spomin postal in ostal nam je slovenske matere sin, gospod začasni učitelj Nande Reiniger. Ker smo že tega gospoda imenovali, dovolite nam, da ga slovenski javnosti nekoliko predstavimo. Prvi pogoj vsakega deloma olikanega človeka je značaj. Škoda pa je nedolžnega papirja, in radi tega bomo do danes o tem popolnoma molčali. Odkrito rečeno, da bi se z njim nikakor ne bavili, ako bi mu ne bila izročena naša mladež v izgojitev. Tukaj namreč je vpeljana »utrakvistična« enorazrednica, katere duša je znani naš gospod Nande Reiniger. Omenili smo že, da je topliške matere sin, torej ne more biti niti govora o kakem nemškem materinem jeziku, zaradi tega smo pa tudi pričakovali, da bode vsaj pravično nastopal glede narodnega boja. Našo nado potrdil nam je on sam, ko je ob nastopu slovesno izjavil: jaz bodem zastopal neutralno stališče, jaz bodem deloval edino le za blagor dece in ugled šole, vse drugo pa mene ne briga. Kot mirni slovenski kmetovalci, — vajeni biti le tepeni — smo z zadovoljstvom vzeli to »slovesno« izjavo na znanje. Ali naš Nande je tiste vrste človek, kateri pravi: ako sem obljubil, pa nisem dal. Dokazal je jasno, da je resničen pregovor, kateri pravi, da se dvema gospodarjema ne more služiti. Gospod učitelj, prespavši po dolgem času prvo noč zopet v svoji rojstni občini, strese se že ob solčnem vzhodu in menda sam zase vzkligne: Oj groza! — Spomin nate, ljuba in zatirana rojstna občina Draga, prevarili in zapeljali so me, — zakaj sem se tako spozabil, da sem tem ljudem obljubil biti pravičen, ker tega spolnjevati ne bodem mogel. Stopili so pred njega obtožilno trenutki slovesa in glasno klicali: Kaj delaš Nande? Nisi li poslan v te kraje, da ugonobiš zadnjega, kdor bi se upiral priseči na vsenemško zastavo? Nisi li klical prokletstvo nad se in svoje potomce, ako ne spolniš sebi dane naloge? »Heil und Sieg« klicali so Ti bratje in Te navduševali za naskok. Pa vendar, čast Ti, Nande, mož si pa le, mož! To dokazati, potrudil si se v polni meri. Trudil si se v potu svojega obraza — koliko za svoj poklic dokažemo drugikrat. — Da si spolnil »svojim« (?) bratom dano obljubo, vidimo in občutimo že danes v polni meri. Pravi čudež se je zgodil, kajti od nastopa službe (1. septembra 1901) skrčilo se je število slovenskih otrok od 49 na 16. Bili so že časi, ko so zakleti sovražniki napeli vse sile, da potolčejo zadnjega Slovenca na domačih tleh, ali tako grdo nas pa še nikdo ni prevaril, kakor v naši občini rojeni in lastnega roda matere, sin. Vam, g. učitelj, veljaj pregovor: Bog nas obvaruj prijateljev, sovražnikov se bomo že sami. Spregledali smo, žalibog, nekoliko pozno, ne domišljajte si pa, da nas bode Vi s svojimi vodenoslaskimi farbarijami še za las potegnili. Za danes le toliko: Védite se, kakor Vam velevala stan, kajti tu smo na straži in pokazati Vam hočemo, da se vedamo svojih pravic ter tudi zahtevamo od uradno nastavljenih oseb takega spoštovanja, kakor ga izkazujejo mi. Ako bode te nadaljevali svoje načrte, utegnejo priti časi, ko Vas niti tisti, ki so Vam klicali ob slovesu »Heil und Sieg«, ne rešijo zasluženega plačila. Vi Topličanje pa se le dobro zrcalite v tem povsem vzornem sinu Vaše hčere. Čuli smo, da si ga želite; ako je temu tako, Vam ga iz srca radi odstopimo. Pa menda tudi Vi takih ne rabite.

Občni zbor dramatičnega društva.

Sinoči se je vršil občni zbor dramatičnega društva v veliki sobi restavrantu »Narodnem domu«. Prišlo je toliko članov in prijateljev gledališča, da je bila soba premajhna ter da je moralo nekaj vdeležnikov celo stati med vrati. Nenačudna, izredno velika vdeležba je dokaz, da se naše občinstvo zaveda kritičnosti položaja, v katerem je naša opera in naše gledališče sploh. Ker so poročila za javnost zanimiva in instruktivna ter se je povedala sinoči marsikatera važna, širšemu občinstvu neznana resnica, poročati hočemo o tem znamenitem obnem zboru obširnejše, saj je naše narodno gledališče kulturno prevažna postojanka, za katero se mora zanimati ves narod.

Zborovanje je otvoril društveni podpredsednik dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, ki je konstatoval, da se ni vršil še noben občni zbor ob toliki udeležbi, kar je znak, da stojimo pred kritičnim trenutkom. Odboru vključ največji štedljivosti in vestnemu gospodarstvu ni možno s sedanjimi podporami vzdrževati gledališča več na tisti višini, kakor to zahteva čast celega naroda in glavnega mesta Ljubljane. Zato je povabil odbor vse prijatelje gledališča, da se pogovorimo o nadaljnjem postopanju. Nadalje se je zahvalil podpredsednik občinskemu svetu, deželni, gledališkemu društvu in vsem posetnikom za podpore, gledališkima upravama v Zagrebu in v Pragi za mnogo prijaznih uslug ter se s toplimi besedami spomnil pokojnega dičnega opernega pevca Jos. Nollija, ki je stal ob zibelu društva, deloval požrtvovalno kot tajnik, pevec in režiser, a pri vsem svojem velikem delovanju ostal vedno skromen. To ga je odlikovalo pred vsemi tovariši. Dičnemu umetniku-pevcu in vzornemu rodoljubu: Slava!

Nato so prišla na vrsto odborova poročila v minoli sezoni 1901./2.

Iz poročila gosp. tajnika Fr. Govékarja posnemamo sledeče:

Slovensko občinstvo zahteva — ali pa ne zahaja v gledališče — od svojega gledališča vedno več; dramske predstave naj bi stale glede repertoarja na višini modernih gledališč, in glede izvajanja iger se zahteva umetniške popolnosti. Opera pa se je tekom zadnjih let dvignila na toliko stopinjo, da je mogla tekmovali z najboljšimi provincialnimi gledališči. Ali dvignila naj bi se še višje! Toda dosedanja sredstva, s katerimi more razpolagati gledališko vodstvo, niso zadostna, da bi mogla vztrezati zahtevam vseh slojev našega občinstva ter da bi mogli napredovati vspešno in hkrati operi in drama. Da bi bili na provincialnih gledališčih opera in drama na enako visoki stopinji, tega ni opaziti nikjer, nego trpi povsod eno na korist drugega.

Letošnji odbor dramatičnega društva je skušal dramo izboljšati, opero pa obdržati na prejšnji višini. Angaževal je za dramo in opero več novih močij, izbral primeren repertoar ter strogo nadziral skušnje in vaje. Izdal je tudi nov »Disciplinarni red«. Odbor je vzdrževal med obojem strogo disciplino in red ter skušal odpraviti iz gledališča zadnje sledove nekdanjih diletantovskih razmer. Napredek se je dosegel vsekakor tudi v tem oziru.

Angaževanih je bilo za dramo 20, za opero 12 članov, zbor je štel 26 članov.

Pri angaževanju opernih moči se je ravnal odbor po priporočilih g. profesorja K. Hoffmeistera ter raznih čeških gledaliških izvedencev. Odbor je takoj pri angažiranih izprevidel, da dotedanjih velikih gaž opernih močem ne more plačevati več, ako naj ne zagazi takoj izpočetka v deficit. Zato je hotel poskusiti z mlajšimi močmi, ker so dobili te tudi ceneje. Ali sedaj, ko se množe gledališča povsod ter hodijo slovanski pevci in pevke tudi že k nemškim odrom, sedaj niti prva slovenska gledališča ne morejo dobiti več dovolj rutinovanih starejših umetnikov in umetnic ter angažujejo zatorej tudi mlajše moči, šol, celo začetnike naravnost iz opernih dič. Razmere so v tem oziru od leta do leta slabše, in dobrih pevcev za gaže, ki jih more plačati naše društvo le za šest mesecev, skoraj ne bo dobiti več. Ako pa bo hotelo društvo najemati boljše in dražje pevce in pevke, bo moralo razpolagati tudi z izdatno večjimi denarnimi sredstvi. Na eni strani že dokaj razvijena publika — na drugi strani pa nezadostna subvencija, to sta Scila in Haribada. Odstopajoči odbor osmelnjuje se torej trditi, da so neuspehi v sedanjih razmerah in subvencijah neizogibni.

Opera bo imela torej vsepeh pri nas le tedaj, če se angažujejo same izvrstne in rutinovane moči, ako se bodo vprižarjala velika in znamenita dela s sijajno opremo in z vsem možnim bliščem, sicer se bo deficit in dolg le množil.

Vpripzoro se je letos peto opernih novitet, in sicer dveje velikih: Halévyjeva »Židinja« in Rossinijev »Viljem Tell«, ter troje manjših opernih novitet, namreč: Vilharjeva hrvatska »Smiljana«, Flotowa »Alessandro Stradella« in Donizet-

tijeva »Favoritinja«. »Židinja« se je pela štirikrat, »Tell« petkrat, »Smiljana« dvakrat, »Stradella« in »Favoritinja« po trikrat. Največji vspeh sta med novitetami dosegli veliki operi »Židinja« in »Tell«.

Razen petorice opernih novitet (lani so bile 3 novitete: »Tannhäuser«, »Zrinjski« in »Lepa Galateja«) pa se je vprižorilo še šestoro oper starejšega repertoarja, in sicer Bizetova »Carmen« (petkrat), Leoncavallovi »Glumač« (Pagliacci) (dvakrat), Wagnerjev »Tannhäuser« (enkrat), Verdijevi operi »Traviata« (trikrat) in »Rigoletto« (trikrat) ter Zajčev »Zrinjski« (enkrat). Tako je bilo letos na repertoarju 11 oper, ki so dosegle 33 predstav. Izmed oper starejšega repertoarja sta se v denarnem oziru najbolj obnesli »Carmen« in »Traviata«.

V opernem repertoarju so bili zastopani slovenski (Vilhar in Zajc), italijanski (Verdi, Rossini, Donizetti, Leoncavallo), nemški (Wagner, Flotow) in francoski (Halévy in Bizet) skladatelji.

V drami se je gojila domača izvrstna drama (»Učenjak«, »Divji lovec«, »Deseti brat«, »Rokovnjači«, »V Ljubljano jo dajmo« in »Nemški ne znanjo«, slovenska drama (češki »Zaloški godec« in »Maryša«, poljski »Klub samceva«, francoska moderna (»Rdeči talar«, »Kontrolorspalnih vozov« in »Coralie & Comp.«, nemška moderna (»Vzgojitelj Lanovec« (Flachsmann als Erzieher), »Hanica«, »Na sodnji dan«, »Katakomba« in »Čast«, klasična drama (»Devica Orleanska«, »Marija Stuart« ter »Romeo in Julija«) ter razne narodne, lahko zabavne igre s petjem, burke in glume starejšega in novejšega repertoarja (»V civilu«, »Pri belem konjčku«, »Od stopnje do stopnje«, »Revček Andrejček«, »Ženski jok«, »Lumpacij Vagabund«, »Charleyeva teta«, »Krojač Fips«, »Urban Debeluhar«, »Njen korporal«, »Švilja«, »Mlinar in njegova hči«). Uprižorilo se je 13 novitet, vseh dram skupaj pa 31. Največkrat, t. j. štirikrat so se igrali »Rokovnjači«, največje gnotne dohodke pa so imele drame: »Coralie & Comp.«, »Rokovnjači«, »Njen korporal«, »Vzgojitelj Lanovec«, »Divji lovec«, »Od stopnje do stopnje«, »Na sodnji dan«, »Devica Orleanska«, »Deseti brat«, »Kontrolor spalnih vozov« in »Klub samceva«. Največji čistti dohodek pa je prinesla opera »Mamzeli Nitouche«.

Dramske predstave so bile letos splošno prav dobre ter se je tako glede repertoarja in tudi glede popolnosti v izvajanju dosegel pri drami dosedaj najvišji vspeh. Dokaz temu je ta, da so bile dramske predstave letos v obče izvrstno obiskane. Dohodek letošnjih dramskih predstav presega onega lanske sezone za 1600 kron. Letos je drama vzdrževala opero.

Vseh predstav — z vštetima beneficama — je bilo v minoli sezoni 89, med temi 30 opernih, 3 operetne, 3 mešane in 53 dramskih. Popoldanskih predstav izven abonmá je bilo 18. Gostovala sta z najlepšimi vspehi gospa Polakova in gosp. pl. Vulaković.

Odbor je imel 29 sej; razen tega pa je imel repertoarni in finančni odsek še posebne seje.

Arhiv muzikalij, ki je bil v velikem neredu, se je popolnoma preuredil ter se je napravil nov katalog. (Arhiv obsega sedaj 253 opernih, operetnih in raznih muzikalnih del.) Takisto se je uredila in popolnila knjižnica, v kateri je doslej že 659 iger (izvirniki, prevodi in vloge).

Med počitnicami se je sploh sestavil nov popis inventarja, ki ga poprej ni bilo.

Ob zaključku svojega poročila pa mi je še žalostna dolžnost, da se spominjam dveh umirlih članov slovenskega gledališča, članov, ki sta stala ob zibelu slovenske dramske in operne umetnosti ter ji posvečala dolgo vrsto let z gorečim narodnim navdušenjem in brez sebičnosti svoje velike sposobnosti: Dragoila Odijeva in Josip Nolli.

Dragoila Odijeva je bila član slovenskega gledališča od leta 1868.—1878. ter sodelovala kot prva operetna pevka, igralka in prva ter izvrstna učiteljica dramatične šole za gospice, kjer je od l. 1869. nadalje poučevala v deklamaciji in igranju.

Josip Nolli bil je med ustanovniki dramatičnega društva. Ko so se l. 1866. sešli v Ljubljani rodoljubi, da ustanove naše društvo, je bil med njimi tudi pravnik Nolli, ki je bil voljen v osnovni odbor ter je deloval pri sestavljanju društvenih pravil. Bil je od leta 1866.—1875. društveni tajnik, vodil dramatično šolo kot učitelj ter je sestavil »Priročno knjigo za gledališke diletante« (1868.) Prevel je več dramskih del ter spisal tudi nekaj izvirnih komičnih prizorov. Pri slovenskem gledališču je deloval kot pevec in igravec ter kot režiser. Zapustivši domovino, se je v Italiji popel naglo do najvišje stopnje opernega umetnika. Pel je v Italiji, v Siciliji, v Španiji, na Ruskem in na Rumunskem ter se vrnil, bogat najslavnejših vspehov, zopet k slovenskemu gledališču, kjer je iznova deloval kot izborni pevec in požrtvovalen režiser neumorno, z največjimi vspehi skoraj do poslednjega svojega diha. Nolli se je žrtvoval ves gledališču; kako močan steber slovenske opere

se je podrl z njim, smo občutili takoj po njegovi smrti.

Dramatično društvo ohrani gospej Dragoili Odijevi in gospodu Jos. Nolliju najčastnejši ter najhvaležnejši spomin.

(Dalje prih.)

Izpred sodišča.

Pri c. kr. okrajni sodnji v Ljubljani so še vršile včeraj tudi sledeče obravnave:

1. **Vnanji Gorčani.** Na sv. Jožefa večer in na velikonočno nedeljo so pili fantje v gostilni. Končno so se pričeli kregati in nakrat so imeli vsak svojo »rištengo« in udrihali so po glavah. Te pena je bila z gnojnimi vilami tudi mati nekega fantina, ki je prišla mirit. Za ta tepež bodo Andrej Gregorin 1 teden, Franc Gregorin 3 dni in I. Kavčnik 24 ur v zaporu. Potem se morejo zopet kľofutati —

2. **„Amtsperson ...“** 2. t. m. je peljal posestnik Anton Zdešar drevo po Tržaški cesti na Glincah. Drevo se je pa vleklo po tleh. To je zapazila »amtspersona«, cestar Filip Stepančič, ki je posestnika posvaril. Zdešar pa ni imel predpisane respekta pred »amtspersono« in ga je oštel z raznimi psovkami. Sedel bode 24 ur v luknji, kjer se mu kri že ohladi.

3. **Mrtev porod.** Vdova Lipovšek iz občine Medvod je porodila mrtvo dete. To je hudo; jedna priča je zatrjevala, — »ko bi tri grunti v zemljo pogoreli, ni taka nesreča« — Vsled tega so bili vsi tako zmešani, da so pozabili, naznaniti po zakonu porod. Niti sosed Krel ni mislil na to; dejal je le: »Sem mislil, da bom boter, sem pa za pogreba« — in nesel otroka na »britof«. Tožena vdova bode sedela 12 ur.

4. **„Trakulja ...“** Posestnici Mariji Oblak v Črnučah pravijo hudomušni jeziki, bogve iz katerega vzroka, »trakulja«. Žena je sicer malo suha, a tako tanka in dolga, kakor trakulja, vendar ni. Nekaterikrat je pa žena precej huda in takrat zna, kakor pravijo hudomušni jeziki, res tudi ščipati kakor trakulja. Njen hlapec Franc Sever pa ne ščiplje, on kar udari kakor medved ... 2. t. m. je nabirala v gozdu Marije Oblak 65letna Jera Dornik lesne odpadke, ki so popolnoma brez vsake vrednosti. Oblak in Sever sta jo pa zasačila in pri tej priložnosti jo je baje Sever vrgel ob tla in sta jo obadva tepla. Obravnava se je včeraj preložila.

5. **Hudi sosedje.** Moj Šusteršičevimi in Kozjakovimi na Svetljem je že dolgo časa — nad 10 let — hudo sovražstvo. Sovražijo in kregajo se vedno. Posebno se odlikuje v tem sovražstvu 48letni posestnik Franc Šusteršič. 4. m. m. se je zopet razjezil in pri tej priliki opsoval Marijo Kozjak z besedami »Slep hudič!« in »Brjav hudič!« Ker je bil že opetovano radi razžaljenja časti obtožen, bode sedaj sedel teden dni v luknji.

6. **„Ljubljanske srajce“.** Sedeli so v krčmi Klemensa v Ljubljani brata Franc in Avgust Bezljaj, Franc Jamnik in zopet brata Anton in Jože Marolt in pili. Zadnjemu se je nakrat poljubilo obdolžiti Jamnika, da mu je ukradel tri krone. Pričeli so se kregati — Marolta sta bila že preje »pri Raku« in vsled tega malo zmešana. Naposled je hotel France Bezljaj iti po policaja. To pa je Jožeta Marolta še bolj razkačilo in vrgel ga je pod mizo. Tako je pričel oblatni tepež, v katerem so jeden drugega metali po tleh, kľofutali in brcali. Ko so bili vsi dovolj obrcani in okľofutani, so napravili mir. Marolta bodeta pa sedela 24 in 48 ur v luknji.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 15. aprila.

— **Ljubljanske občinske volitve.** Včeraj zvečer se je vršil precej dobro obiskani shod Nemcev v kazinski restavraciji. Predsedoval mu je gospod dr. Schaffer. Najprej je poročal g. dr. Eger, ki je kritikoval finančno stanje občine, izjavljal, da je med Nemci in vsemi drugimi slovenskimi strankami tako velik prepad, da ni misliti na kak kompromis in predlagal, naj se Nemci vzdrže volitev, pri eventualni predružačbi razmer pa prepuste odboru, napraviti potrebne korake. Nadalje je govoril g. Dsimsky. V svojem govoru je posebno ostro napadal obč. svetnika Žužka radi predloga, naj se opusti jedina nemška mestna šola. Omenil je tudi »razpor« med Hribarjem in Tavčarjem in predlagal resolucijo, naj predsedstvo skrbi, da se prične med ljubljanskimi Nemci bolj živahno politično življenje. Predsednik dr. Schaffer je omenil, da ne mora dati te resolucije na glasovanje, ker je shod volilni. Dalje je prečital pismo soc. dem. odbora, v katerem se povpraša, kako stališče bi Nemci zavzeli proti skupnemu postopanju vseh opozicionalnih strank. Vprašanja samega se

Nemci niso lotili. Prepustili so vse svojemu odboru. Predlog poročevalca je bil seveda sprejet.

— **Iz poslanske zbornice.** V seji 14. aprila je podal poslanec Plantan na ministra za uk in bogočastje interpelacijo, ker se zakon glede plač nasproti slugam kranjskih gimnazij ne izvršuje in istim ne daje zakonito pristojna službena obleka. Besedilo interpelacije priobčimo kasneje.

— **Lampe — pomiloščen.** Na prošnjo dra. Evgena Lampeta za pomiloščenje je bil izdan naslednji odlok: Pr. 6/1. Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je z Najvišjo odločbo z dne 6. aprila 1902 izvolilo Najmilostljiveje dovoliti, da se dru. Evgen Lampetu zaradi pregreška žaljenja časti prisojena kazen trimesečnega zaporu spremeni v globo tisoč kron, vzdržuje sodno kazen na zapor, ako globe ne plača. O tem se ob vrnitvi prilog obvešča c. kr. deželno sodišče vsled odloka c. kr. justičnega ministrstva z dne 8. t. m., št. 7455/2, v nadaljnje postopanje. C. kr. višje deželno sodišče IV. senat. V Gradcu dne 11. aprila 1902. — Gleispach l. r. — Z Dunaja se nam poroča, da je cesar zajedno tudi g. Andreju Gabrščku v Gorici na ovadbo dra. Andreja Gregorčiča prisojeni zapor premenil v globo.

— **Lahi in novi tržaški škof.** Laško časopisje se dela, kakor bi ne bilo zadovoljno, da je imenovan Nemec monsg. Nagl tržaški škofom, dasi pomeni to imenovanje zmago Lahov. Lahi niso hoteli, da bi bil postal kak Slovan škof v Trstu in to so tudi dosegli. Zaradi lepšega se delajo seveda nezadovoljne, a te nezadovoljnosti ne smatra nihče kot resne. Značilno je stališče laških duhovnikov. Ti v svojem listu »Amico« zabavljajo, da se obeta za slovenske vernike koadjutor, češ, ako se da Slovanom pomožni škof, zakaj bi se ne imenoval tudi za Lahe poseben pomožni škof, ko je pravi škof že Nemec. Na okolnost, da je škof Nagl italijanskega popolnoma zmožen, slovenščine pa da čisto nič ne razume, se seve namenoma ne ozirajo.

— **Občni zbor dramatičnega društva.** Na včerajšnjem občnem zboru dramatičnega društva se je na predlog g. dr. Trillerja enoglasno sklenilo, da naj odbor poskusi izposlovati pri deželnem odboru in občinskem svetu večje subvencije, da se moreta tudi poslej gojiti opera in opereta. Radi volitev odbornikov skliče odbor v kratkem še drugi občni zbor.

— **Pater Ladislav** †. Sinčič je umrl v Novem mestu frančiškan pater Ladislav Hrovat. Pokojnik je dolgo let služboval kot profesor na novomeški gimnaziji in užival vedno neomajeno spoštovanje in pravo ljubezen svojih dijakov. Pater Ladislav je bil dijakom vedno resničen in odkritosrčen oče; bil je pravi prijatelj omike in napredka, in dasi menih, vseskozi liberalnega mišljenja, prava bela vrana mej kranjskimi duhovniki. V mlajših letih se je pater Ladislav bavil tudi z jezikoslovjem in obelodanil več zanimivih znanstvenih razprav. Vsi, ki so p. Ladislava poznali, mu ohranijo ljub spomin možu, ki si je v raskavi kuti znal ohraniti navdušenje za slovensko stvar. Pogreb pokojnika bo jutri popoldne.

— **Vzor mladeniških družb** je gotovo ona pri Sv. Juriju ob Taboru na Štajerskem. V zloglasnem amfiteatru, ki ga je sezidal župnik Zdolšek, so priredili fantje mladeniške družbe predstavo »Kralj Herod«. Pred predstavo je navduševal bojevit fante vranski kaplan Evald Vračko. Po predstavi je bila, kakor običajno, pijana vsa družba. Začel se je krvav pretep z bikovkami in iz žic spletenimi vrvmi. Ponoči pa so kazali fantje svojo oliko s tem, da so kleli, pridušali se in sakramentalni tako skozi vas, da je bilo vse po koncu. Vso stvar ima seveda že c. kr. žandarmerija v rokah in gotovo ne odide nobeden zaslužen kazni. Čudimo se le, kako je mogoče, da sploh olikani ljudje hodijo gledat te predstave pijanih pretepačev na katoliški podlagi.

— **Huda obsodba.** V Trstu se vršijo obravnave proti onim, katere so aretirali v usodepolnih dneh 14. in 15. februarja letos. Medtem je bil tudi mladi mož Karol Trošt iz Podrage, obtožen, da je 15. februarja metal kamenje na vojake, ki so stali proti cerkvi Sv. Antona novega.

Letelo je kamenje na vojake, in aretirali so Trošta, ker so vojaki trdili, da je on metal kamne. Trošt je pri obravnavi rekel, da ni storil ničesar, pač pa da je šel proti vojakom v nadi, da tako pride naprej, kamor je hotel, češ, vojaki ne bodo ovirali mirnega človeka, ko gre po svojem delu. Kot pride so bili 3 vojaki, izmed katerih je eden trdil, da je Trošt metal kamenje, drugi, da bi bil on, tretji pa le, da se mu zdi, da je bil on. Predno so aretirali Trošta, so slutili vojaki, da meče kamenje neki človek, oblečen v rudečkast »loden«, ali Troštov »loden« je bil siv, na kar je opozarjal tudi zagovornik. Trošt je človek, katerega je opisal njegov principal kot jako mirnega in vestnega, in policijske informacije se najboljše. Sodnija ga je obsodila na 18 mesecev trde ječe! Trošt je družinski oče.

— **Talijo za rešitev življenja** v znesku 52 K 40 vin. je deželna vlada pripoznala gostilničarju in mesarju Fr. Kmetiču v Svibnu, ki je z nevarnostjo za lastno življenje rešil šletnega Josipa Repovža iz ognja.

— **Cepljenje.** Počenši z 15. majem t. l. se bodo vsak četrtek popoldne ob treh brezplačno stavile kože v veliki dvorani »Mestnega doma«.

— **Napad.** Včeraj zvečer okoli 8. ure je kovinski strugar pri Samasi Josip Kovač na Cojzovi cesti napadel g. A. P. z verigo, na kateri je imel navezane železo. Kovač je udaril s tem orožjem, a udarec je bil takoj odbit. Naletel je Kovač jako slabo; zaupati je moral svojim nogam, da so ga hitro odnesle.

— **Voz na strehi.** Neznani porodneži so v Spodnji Šiški posestniku I. Malavašiču speljali lojtrnice z dvorišča in jih z veliko spretnostjo spravili na streho sosednega kozolca.

— **Nepopolnoljiv tat.** Včeraj popoldne je bil krojaškemu mojstru Ant. Preskarju na Sv. Petra cesti izpred prodajalnice ukraden nov površnik, vreden 40 kron. Popoldne pa je nekdo odnesel izpred prodajalnice Viktorije Elsnerjeve v Šolskem drevoredu št. 2 posteljno odejo. Ponoči je policija aretovala nevarnega tatu, pekovskega pomočnika Andreja Dobnikarja iz Gorenje vasi v kranjskem okraju, kateri je bil menda že več kakor desetkrat zaradi tatvine kaznovan in je sedaj pod policijskim nadzorstvom. Dobnikarja so videli popoldne prenašati neki zavitek. Policija je kmalu dognala, da je imel Dobnikar v zavitku ukradeno odejo, katero je nosil prodajat in jo končno prodal pekovskemu mojstru Martinu Stoparju v Kolo-dvorskih ulicah št. 24. Tudi tatvina Preskarjevega površnika se mu je dokazala. Površnik je bil prodal gostilničarju Josipu Mačku v Krojaških ulicah za 6 kron. Policija je Andreja Dobnikarja izročila na Žabjek.

— **Fijakarski konj in električna železnica.** Fijakarski konji so se že precej privadili električne cestne železnice in niso več tako iskri, kakor so bili za časa otvoritve. Preziraje gledajo na svojo konkurentinjo. Pukelsteinov konj pa je včeraj napravil pred električnim vozom velik poklon. Na Zaloški cesti je na vse štiri pokleknil pred vozom električne cestne železnice, in sicer s tako ponižnostjo, da si je kolena pobil in svoj voz polomil.

— **Nezgoda.** Delavec Martin Bizjak je pri izlaganju prtljage iz vagona na južnem kolodvoru dobil palec na desni roki pod težak kovček, ki ga je hudo pritislil in poškodoval.

— **Vlak z delavci.** Ponoči se je pripeljal v Ljubljano vlak s 300 delavci, kateri gredo v Ameriko dela iskat.

— **Najnovejše novice.** Umrli je turški naučni minister Zühdi paša. — Dva otroka umorila. V Baji na Ogrskem je zaklala dekla Prokol dva otroka svojega gospodarja Geslerja ter vrgla trupli v vodnjak. Zločinka je izginila. — Podrl se je stolp katedrale v Cuenci na Španskem, ravno ko so ljudje odhajali od maše. Stolp se je zvrnil po treh hišah ter jih porušil. Dosedaj so izveleki izpod razvalin tri mrtve otroke. — Vojaški prisegi se je odrekal rekrut Procházka v Kraljevemgradu, češ, da mu je streljanje na sobrate prepovedano. Procházka je protestant. — Ker ni imelo ravnateljstvo denarja, da bi bilo rudarjem v Beslinacu na Hrvaškem

plačalo pretečeno soboto tedenski zaslužek, so se delavci uprli ter napadli tudi posredujoče orožnike s kamenjem in gorjačami. Orožniki so streljali ter ubili dva delavca. — Grof Andrej Palffy, general kavalrije in bivši višji dvorjanik princesinje Štefanije, je nenadoma umrl. — Grof Potocki aretovan. Budimpeštansko državno pravdnštvo je dalo na Dunaju aretovati grofa Henrika Potockega, ki je zakrivil v Budimpešti več sleparij. — Huda nevihta s točo in nalivi je razsajala včeraj v Berlinu in okolici. Nižje ležeči mestni deli so bili pod vodo. Toča je uničila vse vrtove. V neko lokomotivo je udarila strela ter je ranila strojevodjo in kurjača.

— **Papež je za »Los von Rom!«** Papež je postal previden gospodar, odkar mu je pred 10 leti oskrbnik cerkvenega premoženja, kardinal Folchis, zaigral v Parizu 10 milijonov frankov. Oskrbištvo papeževega premoženja je zdaj razdeljeno na dva oddelka; enega vodi takoimenovana komisija »apostolskih palač«, drugega pa, ki shranjuje »šentpeterski vinar«, oskrbuje kardinal Rampolla. Premoženje prvega oddelka je shranjeno v vrednostnih papirjih ter v bankah protestantskih dežel. V tej zadevi je previden papež sam za parolo: »Los von Rom!« Šentpeterski vinar pa je na vsakdanjo razpolago, za »dobrodelne namene«, kakor je na primer prispevek 10 milijonov, ki se je daroval ravnokar dvema rimskima rodbinama klerikalnih knezov, ki sta prišla na kant.

— **Obrambno društvo za ženske.** Na Dunaju je splošno avstrijsko društvo, ki ima tudi odbor za pravno obrambo žensk. Odbor je ustanovljen leta 1895., uraduje se v njem od 5.—7. ure zvečer ter rešuje isti brezplačno 300 do 400 slučajev na leto. Največji del pritožb se tiče alimentacije, zakonske ločitve, mezdnih sporov in podpor od pristojnih občin. V Nemčiji je v vsakem večjem mestu enako obrambno društvo, v Avstriji pa sta enaki samo na Dunaju in v Brnu.

— **Klingerjev »Bethoven«.** V dunajski »Secesiji« bo razstavljen kip Klingerjevega Bethovna. Težak je 4200 kg in so ga pripeljali v dveh velikih vozovih za pohoštvo. Kip je iz bronastega marmorja. Bethoven je iz belega syramarmorja, njegov plašč iz onyxa, podstavek iz rudečega pyrenejskega marmorja, prestolu sličen stol je iz bronastega mozaikom in slonokostenimi glavami angeljev, orel pa je iz črnega pyrenejskega marmorja. Ta kip se postavi bržčas na Lipskem. Posamezne kose je v »Secesiji« sestavil Klinger sam. Ta kip bo največja privlačnost umetniške razstave v »Secesiji« na Dunaju.

— **Nenavaden nagon.** »Neue Fr. Presse« poroča, pa je pokazal pri zadnji seji družbe zdravnikov na Dunaju primarij dr. Török, mlado dekle, ki si je porinila v nogo 19 igel. Zdravniki so gledali z Röntgenovi žarki te igle, in so jih res našli v nogi deklice. Baj je nagon, zabadati si šivanke v život, pri ženskih jako razvit.

— **Zračena dvojčka.** Iz Vojnega Križa na Hrvaškem poročajo, da je rodila ondi kmetica Štefanija Berinec zračena dvojčka, dečka in deklico, ki pa sta umrla. Mati je nevarno bolna.

— **Dvorni škandal v Petrogradu.** Poroča se, da je velika kneginja Helena, hči carjevega strica velikega kneza Vladimira, začela ljubavno razmerje z nekim dijakom in ga pregovorila, naj z njo pobegne v inozemstvo. Velika kneginja Helena je znana zaradi svojih emancipacijskih nazorov; bila je nevesta princa Viktorja Napoleona in tudi carevičeva, a je oba ženina popustila. Ubeg se veliki kneginji in dijaku ni posrečil. Policija ju je, ko sta prišla čez Varšavo, blizu meje prijela; veliko kneginjo je poslala nazaj v Petrograd, dijaka pa v — Sibirijo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 15. aprila. Danes so bili poslanca dr. Tavčar in dr. Ploj ter župan Hribar pri železniškem ministru Witteku posredovati, da bi se v Ljubljani napravile nameravane železniške delavnice, za katere se poleg Ljubljane poteguje tudi Gorica. Železniški minister je dal v tej zadevi taka pojasnila, da je skoro popolnoma

gotovo, da se delavnice ustanovijo v Ljubljani.

Dunaj 15. aprila. Poslanska zbornica je danes dognala razpravo o proračunskem poglavju »ljudska šola« — med drugimi je govoril tudi dr. Žitnik — in začne še danes razpravo o proračunu finančnega ministrstva.

Dunaj 15. aprila. Jutri voli poslanska zbornica delegacijo in kvotno deputacijo.

Dunaj 15. aprila. Ministrski predsednik Körber je bil danes zopet v posebni avdijenci pri cesarju. Koj potem se je raznesla vest, da je nastala ministrska kriza, in sicer se govori, da odstopita tako Körber kakor Széll.

Dunaj 15. aprila. »Wiener Zeitung« prijavlja imenovanje monsignora Nagla škofom v Trstu. O imenovanju pomožnega škofa — ni ne duha ne sluha.

Dunaj 15. aprila. Tržaški poslanci so danes potom posebnega predloga zahtevali od države 21 milijonov kron posojila v asanačne namene.

Praga 15. aprila. Danes je bil tu načelnik meničnega oddelka kreditne banke Emil Mudron zaradi poneverjenja 300.000 kron obsojen na tri leta ječe.

Pariz 15. aprila. Nekateri listi trde, da je bivša srbska kraljica Natalija, ki se od oktobra mudi v Berek-sur-Mer, v soboto izstopila iz pravoslavne cerkve in prestopila h katoliški cerkvi. Krščena je bila v kapeli Cainske bolnice.

London 15. aprila. V Pretoriji zbrani burski voditelji so imeli dolgo posvetovanje s kaplanskim guvernerjem Millnerjem in z lordom Kitchenerjem zastran mirovnih pogojev.

Revolucija v Belgiji.

Bruselj 15. aprila. Javni mir ni bil do danes nikjer kaljen. Tod in tam so bili sicer izgredi, vendar niso imeli nevarnega značaja. Generalni štrajk se je začel in je že včeraj popustilo delo 125.000 premogarjev, 50.000 kovinskih in 20.000 družih delavcev.

Bruselj 15. aprila. Čedalje več delavcev popušča delo. V premogokopih Charleroi štrajka že 20.000 premogarjev, v Gaudu pa 25.000 tkalcev, v Poulseurju pri Liège so delavci s kamni bombardirali župnišče, kapelani in zlasti neki ženski samostan.

Bruselj 14. aprila. Vzlic miru je položaj skrajno kritičen. Delavcem daje pogum to, da so tudi veliki podjetniki večinoma na njih strani, a podžiga jih zavest, da je tudi kralj popolnoma na njih strani. V obče se sodi, da, čim bo vse delavstvo strajkalo, pride do odločilne bitke.

Poslano.*

Na poslano v »Slov. Narodu« z dne 12. t. m. sem primoran »gospodom interesantom« pojasniti, da ni moja krivda, da ne vršim več ogleda na južnem kolodvoru, kojega sem imel nad 20 let (!), temuč se mi je isti brez vsakega povišja odzval po inicijativni vladnega živinozdravniškega organa, ki si je znal prilastiti ne le ogled na južnem kolodvoru, temuč tudi na dolejski postaji in še na nekaterih »boljših« postajah Dolenjske železnice. — Da se pri tej naredbi ni gledalo na to, ali c. kr. vladni živinozdravniki tudi lahko izvršujejo ta ogled ali ne, o tem pričajo že sedaj mnogoštevilne pritožbe domačih, kakor tujih strank, da morajo po več ur čakati na ogled in vladne organe po vsem mestu iskati, dejstvo, ki gotovo zelo ovira promet na škodo ljubljanske občine.

Da organi druge instance sami ogled izvršujejo in se pehajo po kolodvorih in da celo c. kr. deželni veterinar ni referent, torej uradnik VII. činovnega razreda (!) — imel bi le nadzorovati vršitev vet. naredb — sam ogleduje event. nadomestuje druge vladne ogledne organe nižjih činovnih razredov, (jediní slučaj v Avstriji!!) ilustrira prav jasno naše kranjske veterinarne razmere.

Ali so »svetle kronice« pravi vzrok, da se je mestnima živinozdravnikoma ogled odzval? Seveda, kjer se da kaj zaslužiti, tam poneha vsaka kolegijalnost.

Pavel Skale, nadzornik mestne klavnice.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (912)

Pojasnilo.*

„Naznanilo“, ki je objavljeno v tukajšnjih dnevnikih „Slov. Naroda“ in „Laibacher Zeitung“ gospa Jos. Cotman-ova udova, posebno zadnji njegov odstavek, sem primoran, da ga ne bo kdo napačno in v kvar mojemu poštenju tolmačil, odgovoriti, da mi kot samostojnemu pleskarskemu mojstru niti ne pride na um, da bi prevzemal delo in denar na ime g. Jos. Cotman-ove udove. V dokaz svoje poštenosti pa navajam iz spričevala, ki mi ga je izdala dne 5. aprila letos, ter potrdila slav. zadruga slikarjev in pleskarjev v Ljubljani; in glasom katerega sem služboval pri njej kot poslovođa od 17. marca 1896 do 5. aprila 1902 samo tale odstavek: Obnašal se je v tem času pridno, pošteno in zanesljivo, popolnoma k moji zadovoljnosti, tako, da ga vsakemu najbolje priporočam.

Velepoštovanjem

Anton Otorepec

pleskarski mojster

Gospodske ulice št. 10 v Ljubljani.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (887-2)

Zahvala.

V zimskem času je dobivalo do 50 revnih in oddaljenih učencev in učenk tuk. šole opoludansko hrano, h kateri so jim pripomogli blagi dobrotniki šol. mladine. — Darovali so v ta namen p. n. gg.: Benda Karol, tovarniški ravatelj, 10 K, Fröhlich Teodor, pivovarnar in posest., 10 K, dr. Furlan Anton, c. kr. sodni pristav, 4 K, Galle Elza, graščakinja, 60 K, Gruden Ivan, c. kr. davkar, 2 K, Hočevar Jakob, lekarnar, 4 K, Jelovšek Feliks, posest., 10 K, Jelovšek Gabrijel, župan itd., 5 K, Jelovšek Maks, tovarnar in pos., 6 K, Kobal Bogdan, c. kr. sodni svetnik, 2 K, Komotar Anton c. kr. notar, 2 K, Kotnik Fran, tovarnar in velepos., 10 K, Lenarčič Josip, tovar. in velepos., 10 K, M., posestnik, 2 K, dr. Marolt Janko, okrož. zdravnik, 4 K, Mulley Leopoldina, pos., 5 K, Nič Feliks, c. kr. davkar, 2 K, slav. posojilnica na Vrhniki 60 K, Premk Vinko, c. kr. kontrolor, 2 K, Tomšič Mihael, velepos., 2 K, Weigel Karol, inženir, 10 K, Žitko Marija, velepos., 8 K, skupaj 230 K. Troški: Za hrano se je plačalo 166 K 32 vin., mali troški znašajo 2 K 10 vin., skupaj 168 K 42 vin. — Če se troški primerjajo z nabrano vsoto, se pokaže prebitka 61 K 58 vin., kateri znesek se je vložil v tuk. „Posojilnico“, da se v enaki namen porabi prihodnje šol. leto. — Vsem navedenim plemenitim dobrotnikom se šol. vodstvo v svojem imenu in v imenu nežne mladine najiskrenejše zahvaljuje ter prosi, naj bi tudi v prihodnje blagovolili šol. otrokom hraniti svojo naklonjenost. Spodobna zahvala se izreka tudi gospodčinama Ani Moos in M. Janša, ki sta poštreno in s hvalevredno vneto nabirali doneskov za šolsko kuhinjo.

Šola na Vrhniki,

dne 9. aprila 1902.

Šolski voditelj.

Gleichenberski Konstantin, Ema, puščajniški vrelec. Konstantin, podnožni vrelec. Ivanov vrelec rabi kot okrepčevalna pijača.

Katere sopilnih organov

Rogaške olajšuje redno uživanje slatine.

Umrlj so v Ljubljani:

V deželni bolnici:

Dne 12. aprila: Herman Šerjak, kajzarjev sin, 9 let, jetika. — Albin Kozinc, voznikov sin, 2 mes., vnetje kolena.

V hiralnici:

Dne 12. aprila: Helena Mesec, dnarica, 48 let, spridenje spodnjih telesnih delov. Dne 13. aprila: Jakob Sušter, zasebnik, 42 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
14.	9. zvečer	732.0	12.0	sl. jug	jasno	
15.	7. zjutraj	732.8	6.8	sl. zahod	megla	
16.	2. popol.	731.2	18.3	sr. vzjvzh.	pol. oblak.	4.0 mm.

Srednja včerašnja temperatura 13.4°, normala: 9.5°.

Dunajska borza

dne 15. aprila 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.60
Skupni državni dolg v srebru	101.40
Avstrijska zlata renta	120.50
Avstrijska krona renta 4%	99.30
Ogrska zlata renta 4%	120.10
Ogrska krona renta 4%	97.55
Avstro-ogrsko bančne delnice	1598.-
Kreditne delnice	874.50
London vista	240.35
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.37 1/2
20 mark	23.46
20 frankov	19.09
Italijanski bankovci	93.35
C. kr. cekini	11.28

Zaslужek.

(850-3)

Trgovci, zavarovalni nadzorniki, agentje, sploh vsi, ki reflektirajo na postranski zaslužek od 5 do 10 kron na dan, naj dološijo svoje naslove pod „O. R. 12“ poste restaute, Brno, Moravsko.

Gos. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reidling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reidling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trat-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 15 m dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plana, Prage, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejovice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zells ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 35 m le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 8. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO.

LETNIK XXII. (1902).

Izhaja po 4 1/2, pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt leta 2 K 30 h.

Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto. Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

Oklic.

Vsled sklepa c. kr. okrajne sodnije v Ljubljani z dne 5. aprila 1902, poslovna št. A. 1424/15 prodale se bodo potom prostovoljne dražbe v zapuščino **Františka Marešiča**, bivšega župnika na Lipoglavu spadajoče premičnine in sicer:

1.) hišna, kuhinjska in namizna oprava, dragocenosti itd.

v petek, dne 18. aprila 1902

od 9. ure dopoldne dalje v hiši št. 21 na Sv. Petra nasipu v Ljubljani.

2.) poljski pridelki pa

v soboto, dne 19. aprila 1902

ob 9. uri dopoldne v župnišču na Lipoglavu.

Natančneje se izve v pisarni podpisanega.

Alojzij Pegan

notarski namestnik kot sod. komisar.

Velika zaloga

(114-28)

Styria, francoskih Peugeot, Stefanie-koles

pristnih Jos. Reithoffer sinov

Pneumatik

katero nudim po isti ceni, kakor tovarna.

Pristne švicarske žepne ure, budilke, stenske ure, verižice, prstane itd. itd. Namizne oprave (Besteck).

Najboljši šivalni stroji.

Najnižje cene in jamstvo!

Z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden

urur in trgovec, na Mestnem trgu št. 25, nasproti rotovža.

brezplačno ter poštnine prosto.

Trgovski pomočnik

22 let star, izurjen v trgovini z mešanim blagom, spreten in uren prodajalec želi sedanjo službo premeniti.

Ponudbe se prosijo pod „H. A. 20“ na upravništvo „Slov. Naroda.“ (888-3)

Jščem v neprepirnih zadevah izvežbanega

uradnika

Vstop takoj ali dně 1. majnika 1902. Plača po dogovoru. Ponudbe naravnost.

Dr. J. Omulec

odvetnik v Ormožu.

Firm. 91. Einz. I. 278/1. Aenderungen und Zusätze zu bereits eingetragenen Einzel- und Gesellschaftsfirmen.

Eingetragen wurde im Register für Einzel-firmen:

Mannsburg, Julius Stare, Bierbrauerei. Procura ertheilt dem Herrn Johann Koschul in Mannsburg.

K. K. Landesgericht.

Laibach, am 11. April 1902.

(Izpremembe in pristavki k že vpisanim posameznim in združnim tvrdkam: Vpisane je bil v register za posamezne tvrdke: Mengis, Julij Stare. Pivovarna. Prokura je bila dodeljena: gospodu Ivanu Koschulu v Mengšu. C. kr. deželno sodišče v Ljubljani, dně 11. aprila 1902.) (906)

Govori, poje in se smeje v vseh jezikih.

Grammophon

je najboljši svetovni govornik aparat. Sliši se na 300 m daleč. Cena 25, 40, 60, 125 glid.

Grammophon-Automat 650-12

v katerega se vrže 10 vin., je najboljši vir dohodkov za gostilne. Cena 120 in 130 glid. Jako lepo se čuje v daljavo, zlasti na prostem. Plošče iz trdega gumijsa v veliki izbiri, tudi slovenske, ima zmirom v zalogi

Rudolf Weber, urar

Ljubljana, Stari trg 16.

Boj klerikalizmu!

* Dobiva se v „Narodni Tiskarni“. * Cena 10 vin., po pošti 13 vin.

Išče se malo rabljen aparat za izdelovanje sodovico novejšega sistema. (909-1)

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Učenec

14-15 let star, poštenih starišev, zmožen poleg slovenščine tudi nekoliko nemščine ali italijanščine, se sprejme v trgovino mešanega blaga. (865-3)

Kje? pove upravništvo „Sl. Naroda.“

Pekovski pomočnik

srednje starosti, dobro izurjen v pekovski in slaščičarski obrti, samostojen delavec, išče službe najraje v manjšem trgu. Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“. (908)

Potovalec

izveden v trgovini s špecerijskim in kolonijalnim blagom, star 25 let, več slovenščine, nemščine in laščine, poznat po Kranjskem, Štajerskem in Primorskem, išče službe proti stalni plači. Ponudbe pod naslovom „Potovalec“ upravništvu „Slov. Naroda.“. (907-1)

Proda se dobro ohranjena obleka za enoletnega prostovoljca. Več se izve: Salendrove ulice št. 6 II. nadstropje. (868-2)

trgovski pomočnik

več špecerijske, manufakturne in železninske stroke, se sprejme.

Kje? pove **Karol Planinšek**, trgovec, Ljubljana, Dunajska cesta. (880-2)

Sprejme se (415-48)

trgovski potnik

izveden v špecerijski stroki, z dobrimi priporočili, na stalno in dobro plačano mesto. Obširno utemeljene ponudbe naj se pošljejo na upravništvo „Slov. Naroda.“.

Premier-kolesa 1902

Najstarejša, najboljši izpričana znamka. Velezanimiva in fina oprema. Ceniki gratis. Ceniki franko. **Premier-Werke, Eger (Češko).**

Pogovor med hribolazci!

Pipar: Prijatelji, katera pijača zdi se Vam vedno še najboljša?

Čvekovi brinovci:

Pipar: Dobro — uganili ste. (863-5)

Pipar in zbor:

Zato pa, prijatelji, pijmo ga, Čvekovi brinovci iz Kamnika.

Dobre cenene ure

s 3letnim pismenim jamstvom razpošilja zasebnikom

HANNS KONRAD tovarna za ure in eksportna hiša zlatin Most (Brux) Češko.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . glid. 3-75
Prava srebrna remontoarka . . . 5-80
Prava srebrna verižica . . . 1-20
Nikelnasti budilec . . . 1-95
Moja tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlato in srebrne medalje razstav ter tisoč in tisoč priznanih pism. (2758-35)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne.“

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.